

Peňažná reforma - zmena bankovníctva

Všetci sú zadlížení. Zadlížené sú štáty, zadlížené obce, mestá a jednotlivci. Všeci žijú na dlh, dlh je vítaný a podporovaný. Keby všetky dlhy z ekonomiky zmizli tak zmiznú aj peniaze.

V súčasnosti sú peniaze, tvorené doslova umelo - **systemom čiastkových rezerv komerčných bánk**. Banky sú podľa legislatívy oprávnené **požičiavať peniaze, ktoré im nepatria**, ale sú zložené na jej účtoch - iba časť (napr. 10%) z týchto požičaných peňazí stačí bankám ako rezerva (Povinné minimálne rezervy). Keďže banky sú povinné udržiavať rezervy len do výšky istého percenta celkových aktív - percenta určeného inštitúciou v prípade USA FEDU, ktorý samy vlastnia, a teda si takpovediac samy vládnu, nízky úrok ich priam ženie do snahy poskytovať čo najviac úverov. Banky sa snažia požičiavať maximum, zaplavujú tak ekonomiku peniazmi, ktoré vlastne nikdy ani neexistovali. Všade vládne eufória, úvery sú lacné, ceny nehnuteľností rastú, každý ich kupuje ako investíciu. Následne nastáva prebudenie. Reality sú kvôli premršteným cenám nepredajné, neprinášajú zisk, niet teda z čoho splácať úvery. Banky krachujú, strácajú vzájomnú dôveru, nepožičiavajú si už ani navzájom. Tento systém bol umelo vytvorený a nemá s normálnou ekonomikou nič spoločné. Toto je jasné už dnes asi každému rozmyšľajúcemu človekovi, vrátane ekonómov a ľudí pracujúcich v bankách. Asi nemá zmysel o tom viac hovoriť. Pre tých, ktorí sa tomu ešte čudujú a chcú vedieť ako to funguje odporúčam film „Peniaze ako dlh“ napr. na <http://www.ceknito.sk/video/259347> .

Jedným z navrhovaných riešení k vytvoreniu inej peňažnej štruktúry je koncepcia „ **Peňažnej reformy**“. O čo teda v stručnosti ide. Reforma je principiálne jednoduchá. Ako prvý krok sa urobí to, že suma na bežných účtoch klientov bude vyňatá z bilancií bánk. Banky budú evidenciu o nich viesť oddelene od svojich vlastných peňazí (čomu tak dnes nie je). Váš bežný účet nebude majetkom banky. Banka z týmito peniazmi nebude môcť disponovať, bude ich len spravovať. Z bežného účtu budete platiť bežné platby. Banka nebude môcť požičiavať peniaze z vášho bežného účtu. Ak budete chcieť môžete si založiť aj druhý účet, investičný, ktorý bude určený na sporenie a investície a z týchto účtov bude môcť banka poskytovať úvery. V praxi to bude znamenať, že každá platba na nejaký bežný (transakčný) účet bude musieť vždy byť spárovaná zaťažením nejakého iného účtu rovnakou sumou. To znamená , ak banka chce vydať hypotéku na 100 000 EUR, musí znížiť zostatok na investičnom účte niekoho iného o 100 000 EUR. To znamená, že nebude môcť dať peniaze jednej osobe bez toho aby ich skutočne odobrala z účtu niekoho iného. Toto okamžite zastaví proces tvorby peňazí bankami.

Ďalej bezhotovostné peniaze na bežných účtoch vedené v oficiálnej mene budú vyhlásené za „zákonný platobný prostriedok“ (spolu s hotovostnými peniazmi). Celková suma bezhotovostných peňazí existujúcich na všetkých bežných účtoch spolu s celkovou sumou hotovostných peňazí, bude považovaná za celkovú peňažnú zásobu. Ak nejaká osoba alebo organizácia (iná než centrálna banka) toto poruší a pripíše nové bezhotovostné peniaze na nejaký bežný účet bez toho, aby ich odpísala z iného účtu, dopustí sa trestného činu falšovania peňazí (rovnako ako keby vyrobila falošné bankovky). Centrálna banka bude tvoriť také množstvo nových bezhotovostných peňazí (popri hotovostných), aké rozhodne, že je potrebné na zvýšenie peňažnej zásoby tým, že ich prevedie ako nenávratný grant do štátneho rozpočtu ako verejný príjem. Vláda ich potom dodá do obehu tým, že ich minie na verejné služby infraštruktúra, školstvo atď. buď zvýši výdavky na rozšírenie, skvalitnenie týchto služieb, alebo vďaka týmto dodatočným peniazom bude môcť znížiť dane, alebo ich použije na splatenie štátneho dlhu. Centrálna banka nebude regulovať množstvo peňazí v obehu prostredníctvom úrokovej miery ale bude rozhodovať priamo napr. raz mesačne koľko nových peňazí vydá. Svoje rozhodnutia bude robiť v súlade s vopred stanovenými a

zverejnenými cieľmi peňažnej politiky. A za ich dodržiavanie bude povinná skladať účty. Avšak bude mať vysoký stupeň nezávislosti od vlády. Je mnoho spôsobov, akým bude môcť vláda dodať nové peniaze do obehu (napr. splatenie štátneho dlhu, zníženie daní). Avšak v zásade, to čo vláda urobí s týmto príjmom, by malo byť (rovnako ako je to aj s inými verejnými príjmami) vecou, o ktorej aktuálne zvolená vláda sama rozhodne v súlade so svojimi prioritami. Akékoľvek rozhodnutie urobí, táto reforma bude mať v každom prípade veľmi pozitívny dopad na verejné financie.

Tvorba peňazí by sa mala stať pre kohokoľvek iného ilegálnou. Komerčné banky by teda mali byť vylúčené z procesu tvorby nových peňazí. Mali by fungovať ako iní finanční sprostredkovatelia, požičiavali by už existujúce peniaze a úvery by poskytovali len z peňazí, ktoré skutočne majú. Takáto reforma nie je žiadnou novinkou, už raz v histórii bola zavedená - v bankových zákonoch sa vtedy urobili zmeny, ktoré zabránili komerčným bankám tvoriť vlastné papierové bankovky. Zodpovednosť za vydávanie všetkých papierových bankoviek prevzal štát. Teraz je potrebné zabrániť bankám tvoriť aj elektronické peniaze.

Ďalšie podrobnosti a otázky na stránke www.penaznareforma.sk. Tam je táto myšlienka rozpracovaná až do podoby legislatívnych zmien. A zase chcem podotknúť, že idea peňažnej reformy je nadstranickou a nadideologickou myšlienkou a presadzovať ju môže každá strana. To že nejde len o nejakú utopicko-lavicovú myšlienku ale seriózny návrh svedčí aj to, že vo Veľkej Británii návrh na zavedenie peňažnej reformy vzišiel zo strany konzervatívcov (<http://www.penaznareforma.sk/britski-poslanci-predlozili-navrh-na-penaznu-reformu-v-parlamente>). Inde je napríklad to agendou liberálnych, lavicových alebo ekologických strán a hnutí.

Pre mňa je idea peňažnej reformy vo forme zrušenia frakčného rezervného bankovníctva, len prvým nevyhnutným a základným krokom k spravodlivejšej ekonomike a medzistupňom k bezúročnej ekonomike. Tá spolu so zrušením všetkých daní okrem DPH a zavedením základného príjmu by mali tvoriť tri piliere zmien, ktoré sú podľa mňa úplne nevyhnutné ako prvý nutný krok na celkovú zmenu ekonomickej a spoločenskej paradigmy. Bližšie o alternatívnej ekonomike v mojej knižke "Zodpovedná spoločnosť" (<http://www.artforum.sk/index.php?mod=catalog&category=search&where=autor&search=David%20Sulík&skladom=0>).

O týchto „alternatívnych možnostiach“ sa v západnej Európe bežne diskutuje v médiách, medzi politikmi, a odborníkmi, skúste sa spýtať u nás svojho poslanca/politika či niečo o tom vedia a či sa tiež nechcú snažiť aj u nás presadiť nejaké zmeny, budú sa na vás dívať ako na exotov. Povedomie o týchto alternatívnych myšlienkach reformy politického (priama demokracia) a ekonomického života sa našťastie aj u nás začína trocha prebúdzat' zásluhou niekoľkých občianskych združení. Tie sú dnes v pozícií undergroundu a disidentov. Je otázkou, že či sa dnes vysmievaní novodobí bojovníci za priamu demokraciu a novú spravodlivú ekonomiku nestanú v čase chaosu budúceho všeobecného rozpadu spoločnosti a v neschopnosti oficiálnych politikov ponúknuť do budúcnosti zmysluplné, celistvé, strategické a do podstaty veci idúce myšlienky, nestanú tak ako v novembri 1989 vodcami nových revolúcií. To len poznámka na okraj vzhľadom k blížiacemu sa sviatku 17. novembra. Doba minimálne v Európe našťastie zreje k novej zmene a bude aj na nás, či sa dokážeme aj my prebudiť alebo sa len budeme viezť na vlne toho, čo sa udeje inde.

[David Sulík](#), štvrtok 11. novembra 2010

Prevzaté z <http://sulik.blog.sme.sk>